

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

філологічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра журналістики

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Науково-популярна журналістика

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма «Журналістика та кросмедійність»

Спеціальність 061 Журналістика

Галузь знань 06 Журналістика

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

філологічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

Розробник: к.н.с.к., доц. Савчук О.М.

Профайл викладача (-ів) <https://www.journalistic.space/oxana-dzvinchuk/>

Контактний тел. 58-47-02

E-mail: y.popovych@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=638>

Консультації

Очні консультації: щотижня

Онлайн-консультації: Google Meet

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс «Науково-популярна журналістика» призначений дати студентам знання про світові та українські тенденції розвитку такого вектору видань, вміння створювати науково-популярні журналістські тексти.

2. Мета навчальної дисципліни:

Метою навчальної дисципліни є вивчення принципів функціонування та типологічних характеристик науково-популярних видань, засвоєння найважливіших вимог щодо створення різножанрових журналістських текстів науково-популярного характеру, вироблення умінь і навичок роботи із аналітичними матеріалами, ознайомлення із місцем і роллю такого сегменту журналістики у світовому та українському інформаційному просторі.

3. Пререквізити. Вказуються дисципліни чи сертифіковані курси, які здобувач вищої освіти має вивчити до початку або разом із цією дисципліною, що підвищує ефективність засвоєння курсу.

Історія журналістики

Концепція газетно-журнального видання

4. Результати навчання

знати:

- принципи формування репертуару видань науково-популярної журналістики;
- специфіку та класифікацію новітніх науково-популярних медіа;
- напрямки підготовки науково-популярних медіапродуктів;
- жанрову палітру науково-популярних видань

вміти:

- аналізувати та оцінювати стан редакційної підготовки науково-популярних видань;
- відстежувати українські та світові тенденції ринку науково-популярної літератури;
- виокремлювати загальні складові журналістського тексту;
- створювати власні тексти для науково-популярних видань;
- самостійно формувати концепцію медіа;
- розробляти стратегії впливу на українського читача.

ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ФК10. Здатність використовувати професійні знання й практичні навички з журналістики, масової комунікації та інформації, комунікаційних технологій для дослідження комунікаційних явищ і процесів.

ФК11. Здатність комплексно використовувати ресурси української мови для реалізації фахових знань.

ПРН20. Виокремлювати загальні складові журналістського тексту, адаптувати текст під запити аудиторії, створювати власні тексти для ЗМІ, самостійно формувати концепцію медіа.

ПН21. Готувати до видання макет ЗМІ, враховуючи технологічні особливості. Редагувати текст за допомогою комп'ютерних програм; здійснювати редакторську підготовку газетних, журнальних, рекламних, інформаційних, навчальних та художніх, наукових, науково-популярних, довідкових, перекладних і перевидань, телерадіопрограм та інтернет-ресурсів.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни «Науково-популярна журналістика»												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	III	VI	3	90		10	12			64	4	залік
Заочна	III	VI	3	90		3	3			80	4	залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Історія та розвиток науково-популярної журналістики													
Тема 1. Трансформація змісту і каналів популяризації у сучасному соціумі	10	1	1			5	10	1	1				8	
Тема 2. Історія популяризації і розвитку науково-популярної літератури в Україні	10	1	1		1	10	10			1			8	
Тема 3. Типологія сучасних науково-популярних медіа	10	1	1			5	10			1			6	
Тема 4. Основні напрями підготовки науково-популярних медіапродуктів	10	1	1			5	10						8	
Тема 5. Географічні журнали в системі науково-популярної періодики	10	2	2		1	5	10	1	1				8	
Разом за ЗМ1	50	6	6		2	30	50	2	2	2			38	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Специфічні особливості науково-популярних видань													

Тема 6. Аудиторія науково-популярних журналів	10	1	1		1	5	10					8
Тема 7. Жанрова палітра журналів і сайтів	10	1	1			12	10			1		8
Тема 8. Специфіка та класифікація новітніх науково-популярних медіа	10	1	2			12	10	1	1			10
Тема 9. Фотоілюстрації в науково-популярній періодиці	10	1	2		1	5	10			1		13
Разом за ЗМ 2	40	4	6		2	34	40	1	1	2		39
Усього годин	90	10	12		4	64	90	3	3	4		77

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1.	Історія популяризації і розвитку науково-популярної літератури в Україні
2.	Специфіка та класифікація новітніх науково-популярних медіа
3.	Фотоілюстрації в науково-популярній періодиці
4.	Створення власного науково-популярного журналу.

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

Види та форми контролю, методи навчання

МН1 – словесні методи (лекція, співбесіда, консультація, дискусія тощо).

МН2 – практичні заняття.

МН3 – робота з матеріалами медіа.

МН6 – наочні методи (презентації, ілюстрації, відеоматеріали тощо).

МН8 – комп'ютерні засоби навчання (курси – ресурси, мультимедійні, дистанційні, web-конференції та вебінари і т.п.).

МН11 – створення журналістських матеріалів.

Методи оцінювання

МО2 – тести, опитування, контрольні, самостійні роботи за індивідуальними завданнями.

МО4 – звіти, реферати, статті.

МО6 – презентації результатів виконання завдань.

МО8 – залік.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Розподіл балів, які отримують студенти Для прикладу (залік)

Поточне тестування та самостійна робота									Залік	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	40	100
5	10	5	5	5	5	5	10	10		

5. Рекомендована література - основна

1. Антонова С. Научно-популярные издания по искусству// Книга: Исслед. и материалы. № 56. - С.37--47.
2. Иваницкий В. Наука и ее популяризация. - М., 1978.
3. Коновець О. Просвітницький рух в Україні (XIX – перша третина ХХ ст.). К., 1992.
4. Лазаревич Э. Искусство популяризации науки. М., 1978.
5. Огар Е. Науково-популярна література: сучасний стан та особливості розвитку// Книжкова тека.1997. -№4-5 (33). С. 18- 19, 21.
6. Огар Е. Обличчя” сучасної української періодики для дозвілля // Українська періодика: Минуле і сучасність: Доп. і повідом. 6-ої Всеукр. наук. конф. Львів, 2000.- С. 416-426.
7. Огар Е. Проблеми типології сучасної науково-популярної книги // Наукові записки УАД. Львів, 2001. №3. С. 63-67.
8. Огар Е. Сучасні науково-популярні книжкові серії в Україні // Поліграфія і видавнича справа. – 1999. - №33. - С.255-261.
9. Огар Е. Сучасна науково-популярна література: зникнення чи трансформація виду // Реалії та перспективи українського книжкового ринку (про інформаційний маркетинг. І не лише про нього...): 3б.ст. Львів, 1997. - С.79100.
10. Огар Е. Сучасний український науково-популярний часопис для дітей// Українська періодика: минуле і сучасність: Доп. і повідом. 4-ої Всеукр. наук. конф. Львів,1997.- С.238-241.
11. Підготовка видань науково-популярної літератури : навч.-метод. пос. –Львів, 2013.
12. Популяризація науки в Україні: історія та сучасність /Під ред. А.Москаленка та О.Коновця. К., 1992.
13. Редактирование отдельных видов литературы /Под ред. Н.Сикорского. М., 1987.
14. Редакторская подготовка изданий/ Под ред.. С.Антоновой. –М., 2004.
15. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця: Практ. Посібник. – 2-е видання стереотипне. – К.: Наша культура і наука, 2006. – 560 с.
16. Феллер М. Стиль и знак. Львов, 1984. 17. Шлюпер Е. Автор, редактор читатель научно-художественной книги// Книга: Исслед. и материалы. № 41. С.42-63.
17. Романчук О. Науково-популярна література в Україні: втрат більше, ніж здобутків [Електронний ресурс] / О. Романчук. — URL: http://www.universum.lviv.ua/archive/journal/2007/nproplit_7.html. 131
18. Романчук О. Роль науково-популярної літератури у пропаганді знань // Вісник Львів. ун-ту. Сер: Жур - налістика. — Львів, 2011. — Вип. 34. — С. 188—194.
19. Тертычный А. О науке популярно // Журналист. - 2003. июнь. - 73 с.

Допоміжна

1. Огар Е. Науково-популярні видання у масиві сучасної української періодики// Українська періодика: Минуле і сучасність. Львів, 2003. С.573-577.
2. Просто о сложном. М.,1977. З. Разгон Л. Живой голос науки. М., 1975.
4. Ребров М. Грани популяризации или пути к читателю. М., 1981.
5. Рябинина Н. Проблемы типологии научно-популярной литературы// Книга: Исслед. и материалы. № 48. С.40-53.
6. Шлюпер Е. Автор, редактор читатель научно-художественной книги// Книга: Исслед. и материалы. № 41. С.42-63.
7. Шлюпер Е. Некоторые проблемы реданализа научно-популярной литературы// Книга: Исслед. и материалы. № 19. С.67-82.
8. Шлюпер Е. Редактор и проблема авторской индивидуальности в “нехудожественной” книге // Книга: Исслед. и материалы. № 27. С.66-73.
9. Шлюпер Е. Художественный образ в научно-популярной книге // Книга. Исслед. и материалы. №23. С.83-99.
10. Шрейдер Ю. Пути жанра: Размышления над книгами о науке// В мире книг. 1979. № 3. с.57-59.

Інформаційні ресурси

- 1) Науково-популярний журнал «National Geographic»:
<https://www.nationalgeographic.com>
- 2) Міжнародний науково-популярний журнал «Geo»
- 3) Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>